

Вискушенко Д.А., Вискушенко А.П., Андрійчук Т.В.

СПІВВІДНОШЕННЯ СТАТЕЙ ЧЕРЕВОНОГО МОЛЮСКА *VIVIPARUS VIVIPARUS* (LINNAEUS, 1758) В ВОДНИХ ЕКОСИСТЕМАХ УКРАЇНИ.

На сучасному етапі популяційних досліджень європейських молюсків роду *Viviparus* зазвичай вважається, що співвідношення статей в їх популяціях близьке 1:1 [1], хоча це становище слід приймати з певними застереженнями. Згідно з даними В. І. Жадіна [2], який провів подібне дослідження на *V. viviparus* в 1920-х роках на Волзі, в різних популяціях співвідношення статей варіювало від незначного переважання самців до суттєвого чисельного домінування самок. Подібне дослідження було проведене і в Польщі.

В результаті проведеного дослідження в водоймах України були отримані дані про співвідношення статей в 43 вибірках *V. viviparus*, що були взяті в різний час із різних річних басейнів України. При цьому частка самців в цих вибірках, деякі з яких представляли популяцію в часі, варіювала в досить широких межах від 0 до 75% (рис. 1).

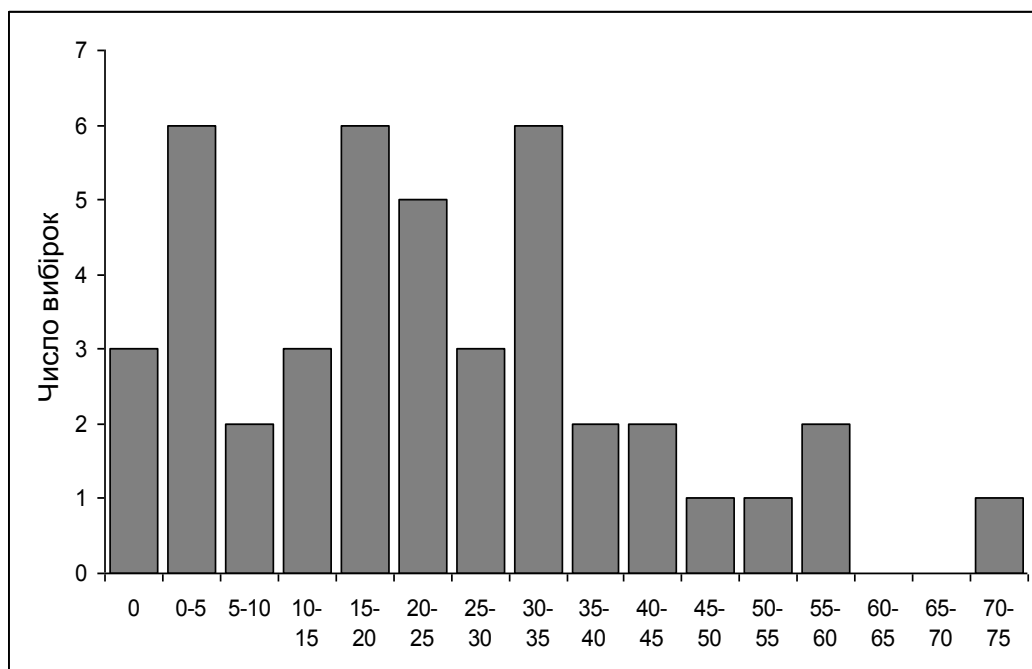

Рис. 1. Розподіл вибірок *V. viviparus* за часткою в них самців (%).

При цьому середньовибіркова частота самців становила $24,7 \pm 2,7\%$, а отримана у загальній вибірці, яка складалася з 1257 особин, виявилось $24,9 \pm 1,2\%$, тобто було отримано практично теж саме значення.

Отриманий результат, який доводить різке зміщення співвідношення статей в сторону самок в водних екосистемах України, викликає неабиякий інтерес, оскільки може бути певним сигналом їх неблагополуччя. Справа в тому, що в роботах В.І. Жадіна [2] і Левіної [3], які були проведені 90 і 30 років тому вказується, що співвідношення статей в популяціях цього виду близьке до рівного. В роботі ж польської дослідниці Б. Якубик [4], яке було проведено на початку другого десятиліття ХХІ ст. в акваторіях Польщі, частка самок становила вже 64%, тобто вже на 1 самця приходилося 3 самки, а не 1 до 4 як в Україні.

Література:

1. Анистратенко В. В. Класс Панцирные или Хитоны, класс Брюхоногие – Cyclobranchia, Scutibranchia и Pectinibranchia (часть). Фауна Украины / В. В. Анистратенко, О. Ю. Анистратенко // Т.29. Моллюски, вып. 1. Книга 1, 2001. – 240 с.
2. Жадин В. И. Исследования по экологии и изменчивости *Vivipara fasciata* Mull / В. И. Жадин // Монографии Волжской биологической станции. – 1928. – №3. – 88с.
3. Левина О. В. Моллюски семейства Viviparidae водохранилищ Днепровского каскада / О. В. Левина // Гидробиологический журнал, 1992. – Т. 28, № 1. – С. 60 – 65.
4. Jakubik B. Life strategies of Viviparidae (Gastropoda; Caenogastropoda; Archtaenioglossa) in various aquatic habitats *Viviparus viviparus* (Linnaeus, 1758) and *V. contectus* (Millet, 1813) / B. Jakubik // Fol. Mal. – 2012. – V.20, N3. – P. 145-179.